

Svensk författningssamling

Lag om ändring i rättegångsbalken

Utfärdad den 7 juni 2022

SFS 2022:791

Publicerad
den 10 juni 2022

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om rättegångsbalken
dels att 23 kap. 10 §, 30 kap. 5 §, 35 kap. 6 §, 36 kap. 10 §, 45 kap. 4, 10
och 11 §§ och 51 kap. 12 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas två nya paragrafer, 47 kap. 7 a § och 51 kap. 11 §,
av följande lydelse.

23 kap.

10 §² Undersökningsledaren bestämmer, med de begränsningar som följer
av andra–sjunde styckena, vem som får närvara vid ett förhör.

Vid ett förhör ska om möjligt ett trovärdigt vittne utsett av
undersökningsledaren närvara.

Ett biträde till en person som förhörs har rätt att närvara vid förhöret om
det kan ske utan men för utredningen och om biträdet uppfyller de krav som
ställs på en försvarare i 21 kap. 3 § tredje stycket.

Den misstänkte har rätt att själv närvara och ha sin försvarare närvarande
vid ett förhör som hålls på den misstänktes begäran enligt 18 b § första
stycket. Vid andra förhör med den misstänkte har han eller hon rätt att ha sin
försvarare närvarande. En försvarare som inte uppfyller de krav som ställs i
21 kap. 5 § första stycket får dock förhindras att närvara om det är
nödvändigt för att sakens utredning inte väsentligen ska försvåras eller för
att avvärja fara för någons liv, fysiska hälsa eller frihet. Vid förhör med
någon annan än den misstänkte får den misstänktes försvarare närvara om
det kan ske utan men för utredningen.

Om en person förhörs i en annan förundersökning än den i vilken han eller
hon är misstänkt, har personen rätt att ha sin försvarare närvarande om han
eller hon medverkar i den utredningen på ett sådant sätt att 29 kap. 5 a §
brottsbalken kan komma att tillämpas. Försvararen får, i den ordning som
undersökningsledaren bestämmer, ställa frågor vid förhöret.

Ett målsägandebiträde har rätt att närvara vid förhör med målsäganden.
Detsamma gäller en stödperson, om hans eller hennes närvaro inte är till
men för utredningen.

När den som hörs är under 15 år bör den som har vårdnaden om honom
eller henne vara närvarande vid förhöret, om det kan ske utan men för
utredningen.

¹ Prop. 2021/22:186, bet. 2021/22:JuU35, rskr. 2021/22:347.

² Senaste lydelse 2017:176.

Undersökningsledaren får besluta att det som har förekommit vid ett förhör inte får uppenbaras.

30 kap.

5 §³ En dom ska vara skriftlig och i skilda avdelningar ange

1. domstolen samt tid och ställe för domens meddelande,
2. parterna samt deras ombud eller biträden och den tilltalades försvarare,
3. domslutet,

4. parternas yrkanden och de omständigheter som dessa grundats på samt, i förekommande fall, åklagarens förslag till påföljd enligt 45 kap. 4 § andra stycket, och

5. domskälen med uppgift om vad som är bevisat i målet.

En högre rätts dom ska i den utsträckning det behövs innehålla en redogörelse för lägre rätts dom.

Om en part har rätt att överklaga, ska det i domen anges hur detta går till.

35 kap.

6 §⁴ Parterna ska svara för bevisningen. Rätten får självmant hämta in bevisning endast i tvistemål där förlikning om saken inte är tillåten.

Första stycket hindrar inte att rätten i brottmål självmant beslutar om rättspsykiatrisk undersökning eller om yttrande av Socialstyrelsen enligt lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning eller hämtar in annan utredning i frågor om påföljd och utvisning.

36 kap.

10 §⁵ Innan vittnesmålet avläggs, ska rätten höra vittnet om hans eller hennes fullständiga namn och, om det behövs, ålder, yrke och hemvist. Rätten ska också försöka klargöra om vittnet står i något förhållande till en part eller till saken eller om det finns andra omständigheter som kan vara av vikt för bedömandet av tilltron till vittnets berättelse.

Om vittnet på sådant sätt som avses i 3 § är närstående till en part ska rätten informera vittnet om att han eller hon inte är skyldig att avlägga vittnesmål.

Om det namn som vittnet uppger ingår i en kvalificerad skyddsidentitet enligt lagen (2006:939) om kvalificerade skyddsidentiteter, ska vittnet upplysa rätten om detta. Detsamma gäller om namnet ingår i en skyddsidentitet som har beslutats i en annan stat och som motsvarar en sådan skyddsidentitet som avses i lagen om kvalificerade skyddsidentiteter.

45 kap.

4 §⁶ I stämningsansökan ska åklagaren uppge

1. den tilltalade,
2. målsäganden, om någon sådan finns,
3. den brottsliga gärningen med uppgift om tid, plats och de övriga omständigheter som behövs för dess kännetecknande samt de bestämmelser som är tillämpliga,
4. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis, och

³ Senaste lydelse 1994:1034.

⁴ Senaste lydelse 2005:683.

⁵ Senaste lydelse 2006:940.

⁶ Senaste lydelse 2020:918.

5. de omständigheter som gör domstolen behörig, om inte behörigheten framgår på annat sätt.

Om åklagaren anser att det finns skäl att beakta sådana omständigheter som anges i 29 kap. 5 a § brottsbalken ska han eller hon i stämningsansökan lämna ett förslag till påföljd.

Vill åklagaren i samband med att åtalet väcks även väcka talan om enskilt anspråk enligt 22 kap. 2 §, ska han eller hon i stämningsansökan lämna uppgift om anspråket och de omständigheter som det grundas på samt de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Om den tilltalade är eller har varit anhållen eller häktad på grund av misstanke om brott som omfattas av åtalet, ska åklagaren ange detta i stämningsansökan. Åklagaren ska även lämna uppgift om tiden för frihetsberövandet.

Har åklagaren några önskemål om hur målet ska handläggas, bör dessa anges i stämningsansökan.

10 §⁷ I stämningen ska rätten även förelägga den tilltalade att muntligen eller skriftligen uppge vilken bevisning han eller hon åberopar och vad han eller hon vill styrka med varje bevis. Detta gäller dock inte om det på grund av den tilltalades erkännande eller andra omständigheter kan antas att uppgift om bevisning inte behövs.

De skriftliga bevis som åberopas bör ges in samtidigt med att bevisuppgift lämnas.

Rätten ska allt efter målets beskaffenhet verka för att målet förbereds så att huvudförhandlingen kan genomföras på ett ändamålsenligt sätt. Rätten ska också se till att inget onödigt dras in i målet samt genom frågor och påpekanden verka för att yrkanden och inställningar samt grunderna för dessa blir klarlagda och att parterna anger vilken bevisning de vill åberopa. Om det behövs får rätten förelägga den tilltalade att skriftligen redovisa sin inställning till åtalet och grunden för den.

Förberedelsen får ske vid ett sammanträde eller genom skriftväxling eller annan handläggning. Om det är lämpligt får olika former av förberedelse förenas.

11 § Om det behövs för att målet ska kunna slutföras i ett sammanhang vid huvudförhandlingen, får rätten på yrkande av en part förelägga åklagaren att komplettera en förundersökning eller, i de fall en förundersökning inte har genomförts, att genomföra en sådan.

Om en part vill att en åtgärd enligt första stycket ska vidtas, ska han eller hon så snart som möjligt begära det hos rätten.

47 kap.

7 a § Rätten ska vid förberedelsen se till att inget onödigt dras in i målet samt genom frågor och påpekanden verka för att yrkanden och inställningar samt grunderna för dessa blir klarlagda och att parterna anger vilken bevisning de vill åberopa.

⁷ Senaste lydelse 2014:320.

11 §⁸ Hovrätten ska vid förberedelsen se till att inget onödigt dras in i målet samt genom frågor och påpekanden verka för att yrkanden och inställningar samt grunderna för dessa blir klarlagda och att parterna anger vilken bevisning de vill åberopa.

12 §⁹ Om hovrätten anser att det behövs, ska hovrätten besluta att

1. ett yttrande av en sakkunnig hämtas in,
2. ett skriftligt bevis läggs fram,
3. ett föremål tillhandahålls för syn eller besiktning,
4. ett bevis tas upp utom huvudförhandlingen, eller
5. någon annan förberedande åtgärd vidtas.

Om en åtgärd enligt 23 kap. behöver vidtas i mål om allmänt åtal, får hovrätten på yrkande av en part meddela åklagaren föreläggande om det.

Om en part vill att en åtgärd enligt första eller andra stycket ska vidtas, ska han eller hon så snart som möjligt begära det hos hovrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

På regeringens vägnar

MORGAN JOHANSSON

Emma Pleiner
(Justitiedepartementet)

⁸ Tidigare 51 kap. 11 § upphävd genom 2005:683.

⁹ Senaste lydelse 1994:1034.